

32003F0568

31.7.2003

EUROOPA LIIDU TEATAJA

L 192/54

**NÕUKOGU RAAMOTSUS 2003/568/JSK,
22. juuli 2003,
korruptsioonivastase võitluse kohta erasektoris**

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artiklit 29, artikli 31 lõike 1 punkti e ja artikli 34 lõike 2 punkti b,

võttes arvesse Taani Kuningriigi algatust, ⁽¹⁾

võttes arvesse Euroopa Parlamendi arvamust ⁽²⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) Koos globaliseerumisega on viimastel aastatel suurenenud kaupade ja teenuste piiriülene kaubandus. Seega ei ole mõne liikmesriigi erasektoris esinev korruptsioon üksnes siseriiklik, vaid riikidevaheline probleem, mida võib kõige tõhusamalt lahendada Euroopa Liidu ühismeetmetega.
- (2) 27. septembril 1996. aastal võttis nõukogu vastu akti, millega koostatakse Euroopa ühenduste finantshuvide kaitse konventsiooni protokoll. ⁽³⁾ 17. oktoobril 2002. aastal jõustunud protokoll sisaldab korruptiivsete tegude määratlusi ja ühtlustatud karistusi.
- (3) 26. mail 1997. aastal kiitis nõukogu heaks Euroopa ühenduste ametnike või Euroopa Liidu liikmesriikide ametnikega seotud korruptsiooni vastast võitlust käsitleva konventsiooni. ⁽⁴⁾
- (4) 22. detsembril 1998. aastal võttis nõukogu vastu ühismeetme 98/742/JSK korruptsiooni kohta erasektoris. ⁽⁵⁾ Seoses selle ühismeetme vastuvõtmisega tegi nõukogu avalduse, milles ta nõustus, et ühismeetme on esimene samm sellise korruptsiooni vastu võitlemiseks Euroopa ühenduse tasandil ja et lisameetmeid rakendatakse hilisemas etapis, võttes arvesse ühismeetme artikli 8 lõike 2 kohaselt antava

hinnangu tulemust. Aruanne selle ühismeetme ülevõtmise kohta liikmesriikide siseriiklikku õigusesse ei ole veel kättesaadav.

- (5) 13. juunil 2002. aastal võttis nõukogu vastu raamotsuse 2002/584/JSK Euroopa vahistamismääruse ja liikmesriikidevahelise üleandmiskorra kohta, ⁽⁶⁾ otsuses on korruptsioon nende õigusrikkumiste nimekirjas, mis jäävad Euroopa vahistamismääruse kohaldamisalasse ja mille puhul ei nõuta topeltkaristatavuse eelnevat kontrollimist.
- (6) Euroopa Liidu lepingu artikli 29 kohaselt on liidu eesmärk tagada kodanikele vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneval alal kõrgetasemeline kaitse, mis saavutatakse organiseeritud või muu kuritegevuse, kaasa arvatud korruptsiooni ärahoidmise ja selle vastu võitlemise teel.
- (7) Tampere 15. ja 16. oktoobril 1999 kohtunud Euroopa Ülemkogu järelduste punkti 48 kohaselt on korruptsioon eriti oluline valdkond, kus tuleb kehtestada minimaalsed reeglid selle kohta, mida liikmesriikides käsitatakse kuriteona ja milliseid karistusi kohaldatakse.
- (8) Läbirääkimiskonverentsil 21. novembril 1997. aastal kiideti heaks OECD konventsioon, mis käsitleb rahvusvahelistes tehingutes välisriigi ametnikele antava altkäemaksu vastu võitlemist, samuti on Euroopa Ülemkogu heaks kiitnud korruptsiooni käsitleva kriminaalõiguse konventsiooni, mis avati allakirjutamise 27. jaanuaril 1999. Selle konventsiooni juurde kuulub kokkulepe, millega luuakse korruptsioonivastaste riikide rühm (GRECO). Samuti on avatud läbirääkimised ÜRO korruptsioonivastase võitluse konventsiooni üle.
- (9) Liikmesriigid omistavad erilist tähtsust korruptsioonivastasele võitlusele nii avalikus kui ka erasektoris, uskudes, et mõlemas sektoris ohustab see seaduskuulekat ühiskonda ning moonutab kaupade või kaubanduslike teenuste ostmisel konkurentsi ja takistab tervet majandusarengut. Sellega seoses arutavad liikmesriigid, kes ei ole veel ratifitseerinud Euroopa Liidu 26. mai 1997. aasta konventsiooni ja Euroopa Ülemkogu 27. jaanuari 1999. aasta konventsiooni, kuidas seda võimalikult kiiresti teha.

⁽¹⁾ EÜT C 184, 2.8.2002, lk 5.

⁽²⁾ Arvamus on esitatud 22. novembril 2002 (Euroopa Ühenduste Teatajas seni avaldamata).

⁽³⁾ EÜT C 313, 23.10.1996, lk 1.

⁽⁴⁾ EÜT C 195, 25.6.1997, lk 2.

⁽⁵⁾ EÜT L 358, 31.12.1998, lk 2.

⁽⁶⁾ EÜT L 190, 18.7.2002, lk 1.

- (10) Käesoleva raamotsuse eemärk on eelkõige tagada, et nii aktiivne kui ka passiivne korruptsioon erasektoris oleks kõigis liikmesriikides kuritegu, et selliste õigusrikkumiste eest saaks vastutusele võtta ka juriidilisi isikuid ning et sellistele rikkumistele järgneksid tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad karistused,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA RAAMOTSUSE:

Artikkel 1

Määratlused

Käesolevas raamotsuses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- *juriidiline isik* – üksus, millel on juriidilise isiku staatus kehtivate siseriiklike õigusaktide kohaselt, välja arvatud riigid või teised avalik-õiguslikud organid, kes teostavad riigivõimu, ja avalik-õiguslikud rahvusvahelised organisatsioonid,
- *kohustuse rikkumine* – mõistetakse siseriikliku õiguse kohaselt. Kohustuse rikkumise mõiste siseriiklikus õiguses peaks vähemalt hõlmama igasugust ebaloojalet käitumist, mis moodustab seadusjärgse kohustuse rikkumise või vastavalt olukorrale selliste ametialaste eeskirjade või suuniste rikkumise, mida kohaldatakse isiku äritegevuse suhtes, kes ükskõik kellena juhib erasektori üksust või töötab selle heaks.

Artikkel 2

Aktiivne ja passiivne korruptsioon erasektoris

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed selle tagamiseks, et järgmist tahtlikku käitumist käsitatakse kuriteona, kui see toimub äritegevuse käigus:
 - a) ükskõik kellena erasektori üksust juhtivale või selle heaks töötavale isikule selle isiku või kolmanda isiku jaoks otse või vahendaja kaudu igasuguse põhjendamatu eelise lubamine, pakkumine või andmine, et see isik oma kohustust rikkudes teeks või jätaaks tegemata ükskõik millise teo;
 - b) otse või vahendaja kaudu igasuguse põhjendamatu eelise nõudmine või vastuvõtmine iseendale või kolmandale isikule või sellise eelise lubaduse vastuvõtmine, juhtides ükskõik kellena erasektori üksust või selle heaks töötades, et oma kohustust rikkudes teha või tegemata jätta ükskõik milline tegu.
2. Lõiget 1 kohaldatakse majandustegevuse suhtes tulundus- ja mittetulundusüksustes.
3. Liikmesriik võib teatada, et ta piirab lõike 1 kohaldamisala käitumisega, millega kaasneb või võib kaasneda konkurentsimoonus kaupade või kaubanduslike teenuste ostmisel.

4. Lõikes 3 nimetatud teated edastatakse nõukogule käesoleva raamotsuse vastuvõtmise ajal ja need kehtivad viis aastat alates 22. juulist 2005.

5. Nõukogu vaatab käesoleva artikli läbi õigel ajal enne 22. juulit 2010, et kaaluda, kas lõike 3 kohaselt tehtud teateid on võimalik pikendada.

Artikkel 3

Kihutamine, kaasaaitamine või kallutamine

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed selle tagamiseks, et artiklis 2 nimetatud käitumisele kihutamine, kaasaaitamine või kallutamine tunnistatakse kuriteoks.

Artikkel 4

Karistused ja muud sanktsioonid

1. Iga liikmesriik võtab vajalikud meetmed selle tagamiseks, et artiklites 2 ja 3 nimetatud käitumise eest karistatakse tõhusate, proportsionaalsete ja hoiatavate kriminaalkaristustega.
2. Iga liikmesriik võtab vajalikud meetmed selle tagamiseks, et artiklis 2 nimetatud käitumine oleks karistatav maksimaalselt vähemalt ühe- kuni kolmeaastase vanglakaristusega.
3. Iga liikmesriik võtab oma põhiseaduslike eeskirjade ja põhimõtete kohaselt vajalikud meetmed selle tagamiseks, et kui füüsiline isik on seoses teatud äritegevusega süüdi mõistetud artiklis 2 nimetatud käitumises, võib sellel isikul vajaduse korral, vähemalt juhtudel, kui ta oli kõnealuse äri tegelevas ettevõttes juhtival kohal, ajutiselt keelata selle konkreetse või sellega võrreldava äritegevusega tegelemise samalaadsel töökojal, kui tõendatud asjaolud annavad alust uskuda, et see tekitab selge töö- või ametikoha väärkasutamise ohu aktiivse või passiivse korruptsiooni teel.

Artikkel 5

Juriidiliste isikute vastutus

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed selle tagamiseks, et juriidilisi isikuid saab võtta vastutusele artiklites 2 ja 3 nimetatud süütegude eest, mille on nende kasuks toime pannud iseseisvalt või juriidilise isiku organi liikmena tegutsenud isik, kes on juriidilise isiku juures juhtival kohal, järgmistel alustel:
 - a) õigusel esindada seda juriidilist isikut;
 - b) õigusel teha otsuseid selle juriidilise isiku nimel või
 - c) õigusel kontrollida juriidilist isikut.

2. Lisaks lõikes 1 sätestatud juhtudel võtavad kõik liikmesriigid vajalikud meetmed selle tagamiseks, et juriidilisi isikuid saab võtta vastutusele, kui lõikes 1 nimetatud isiku puuduliku järelevalve või kontrolli tagajärjel on osutunud võimalikuks, et juriidilise isiku alluvuses olev isik on pannud toime juriidilise isiku kasuks artiklites 2 ja 3 nimetatud tüüpi süüteo.

3. Juriidilise isiku vastutus lõigete 1 ja 2 kohaselt ei välista kriminaalmenetlust füüsiliste isikute suhtes, kes on osalenud artiklites 2 ja 3 nimetatud tüüpi süüteo toimepanemises tädeviija, kaasaaitaja või kihutajana.

Artikkel 6

Juriidiliste isikute karistused

1. Iga liikmesriik võtab vajalikke meetmeid selle tagamiseks, et artikli 5 lõike 1 kohaselt vastutusele võetud juriidilise isiku suhtes saab kohaldada tõhusaid, proportsionaalseid ja hoiatavaid karistusi, mille hulka kuuluvad kriminaalõiguslikud ja muud trahvid ning võivad kuuluda muud karistused, näiteks:

- a) riiklike hüvitiste või abi saamise õigusest ilmajätmine,
- b) ajutine või alaline äritegevuse keeld,
- c) kohtuliku järelevalve alla paigutamine või
- d) sundlõpetamine.

2. Iga liikmesriik võtab vajalikke meetmeid selle tagamiseks, et artikli 5 lõike 2 kohaselt vastutusele võetud juriidilise isiku suhtes saab kohaldada tõhusaid, proportsionaalseid ja hoiatavaid karistusi või meetmeid.

Artikkel 7

Pädevus

1. Iga liikmesriik võtab vajalikke meetmeid, et kehtestada jurisdiktsioon artiklites 2 ja 3 nimetatud süütegude üle, kui süütegu on pandud toime:

- a) osaliselt või täielikult liikmesriigi territooriumil,
- b) selle liikmesriigi kodaniku poolt või
- c) juriidilise isiku huvides, mille peakontor asub kõnealuse liikmesriigi territooriumil.

2. Iga liikmesriik võib otsustada, et ta ei kohalda lõike 1 punktides b ja c ettenähtud jurisdiktsiooni eeskirju või kohaldab neid ainult erijuhtudel või erilistel asjaoludel, kui kuritegu on toime pandud väljaspool tema territooriumi.

3. Iga liikmesriik, kes oma siseriikliku õiguse kohaselt oma riigi kodanikke veel välja ei anna, võtab vajalikke meetmeid, et kehtes-

tada oma jurisdiktsioon artiklites 2 ja 3 nimetatud kuritegude üle, kui need on toime pannud tema enda kodanikud väljaspool tema territooriumi.

4. Liikmesriigid, kes otsustavad kohaldada lõiget 2, teatavad sellest nõukogu peasekretariaadile ja komisjonile, viidates vajaduse korral erijuhtudele või -asjaoludele, mille suhtes otsust kohaldatakse.

Artikkel 8

Kehtetuks tunnistamine

Ühismeede 98/742/JSK tunnistatakse kehtetuks.

Artikkel 9

Rakendamine

1. Liikmesriigid võtavad käesoleva raamotsuse sätete järgimiseks vajalikud meetmed enne 22. juulit 2005.

2. Liikmesriigid edastavad samaks kuupäevaks nõukogu peasekretariaadile ja komisjonile nende sätete teksti, millega võetakse siseriiklikku õigusse üle käesolevast raamotsusest tulenevad kohustused. Nõukogu hindab enne 22. oktoobrit 2005 selle teabe põhjal koostatud komisjoni aruande ja komisjoni kirjaliku aruande alusel, mil määral liikmesriigid on järginud käesoleva raamotsuse sätteid.

Artikkel 10

Territoriaalne kohaldatavus

Käesolevat raamotsust kohaldatakse Gibraltari suhtes.

Artikkel 11

Jõustumine

Käesolev raamotsus jõustub selle avaldamise päeval *Euroopa Liidu Teatajas*.

Brüssel, 22. juuli 2003

Nõukogu nimel

eesistuja

G. ALEMANNO